

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, július 11.

Aratáskor.

Három irányban van a figyelmünk lekötve. Az egyik csak távolabbról érdekel. Rokonszenyünk kíséri a győztes japán seregeket, a szabadságukért küzdő oroszokat s megvetéssel fordulunk el a szabadságot, az alkotmányt lábba taposó zsarnokoktól.

S míg a távol keleten történeteket éber figyelemmel kísérjük, egy pillanatra sem csökkenő aggodalommal tekintünk a saját jövőnk elé. Miként fognak eloszlni azok a sötét fellegek, melyek hazánk egén tornyosulnak? Milyen lesz az Isten áldása, népek millióinak mindennapi kenyere?

A tarlott mezők, a sárguló falevelek, az ősz, tavaszt varázsol majd a politikába. A sötét gomoly fellegeket eloszlatja az ősz király belátása s kiderül az ég bolt hazánk egén. Nem is lehet az másképp. Milliók szive dobbanása, milliók életföltétele, esdő szava sürgeti a kibontakozást, el kell annak jönnie minél előbb.

S mert hazánk népe ugyszólván két elemből áll, tisztviselőkből s földmivelőkből; természetes, hogy az előbbieket fölcsigázott érdeklődéssel tekintenek a jövő, a válság megoldása elé, míg a földmivelők figyelmét inkább a jelen — az aratás köti le.

Itt is más világ van most. Más nap ragyog az égen. Valamikor az aratók nő-

tája hálaadó ima volt. Az asztal mellett ülők imája fölszállt az égbe hálát rebegni terített asztalért. A jó viszony, a patriarchalis élet volt mellé a tömjén füst, amely egyenesen az égbe szállott jelül annak, hogy a Mindenható szívesen vette. Ma az aratók dallája nem imádság, de duzzogás; a kasza pengésbe bele vegyült a puskák ropogása, a tömjén füst helyett löpor füstöt hord szét a szél. Ám feleljenek érte azok, akik a munkás nép erejét kizsákmányolták a saját javukra, de feleljenek különösen azok az agitátorok, a kik lelketlen izgatásaikkal veszélybe sodorták magát a társadalmat.

Boldog idők, boldog emberek, a hol még a nótás pacsirta dalra hevit, ahol pipacsból, buzavirágból emelkedett lélekkel csokrot kötnek, a hol a harangkon-gásra megbillen a kalap, ahol a bérlő, vagy tulajdonos iránt nem élesítették ki a fullánkokat, ahol a kölcsönös szeretet, ragaszkodás a szivekben lakott — s nem az aratási szerződésekben burjánzott ki.

Évről-évre fenyeget a veszély s mindig fokozottab mértékben. Hát nincs a törvénynek, nincs a társadalomnak semmi eszköze e bajok orvoslására?

A törvény megteszi a magáét kurtán furcsán. Nyomoz. A ki bűnös, büntetést kap. A társadalomra hárul a nagyobb feladat. A munkaadók és munkások közötti jó viszony, szeretetteljes bánásmód, az egymás iránti ragaszkodás fölébresztése, fejlesztése biztosítja a békét a jövő-

ben. Legtöbbet tehet e téren — a sajtó. A sajtó, mely az eszmecsere — a közvélemény megnyilatkozásának leghatalmasabb organuma. Sajnos, hogy ma nagyon sok lap nem a béke útját egyengeti, hanem gyűlöletet ébreszt néha a hófehér lélekben is. Ezeket kell megtörni, ezeket kell lehetlenné tenni — a sajtónak.

A népek apostolai, a papok, tanítók, előjárók éber szemekkel örködjenek hi-veik testi s lelki épsége fölött. A lelketlen izgatokat, ha bárki fia is, vagy bármilyen híres neve legyen is, elrebbentő például szigorúan kell büntetni.

A népet föl kell világosítani arról, hogy dolgozni kell, hogy minden ember verejtékkel, gondnal jut mindennapi kenyerehez. Hogy akik a mások megrövidítésével törekednek a maguk javainak gyarapítására, jaj azoknak. Jaj azoknak, kiknek sárga buza kalászeit befröcscenti a piros vér, jaj azoknak, a kik gazdagon terített asztal mellett nem tudják nyugodtan, lelkiismereti vád nélkül lenyelni falatjukat az aratási jelenetekre gondolva. Jaj akkor, ha érzik, hogy a történeteknek, ha csak oly parányi mértékben is okozói voltak.

Hát nem elég a rettegetés, az aggodalom, hogy vajjon nem veri-e el a jég a vetést, nem szoritja-e össze a szemet a rekkenő hőség? Soha egy pillanatra ne feledjük, hogy a mi állapotunk az időtől függ. Egy jó termés gazdaggá tesz, mig

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mesélő báró.

Irta: Molnár Károly.

A szerkesztőségben lázasan írjuk a holnapi kávéhoz a mai nap eseményeit. Unottan sercegnék a tollak, még a cigaretta füst is unottan száll. A néma csendet csak egy-egy hosszú ásítás zavarja meg. A szerkesztő ilyenkor fel-fel néz, de — hála Istennek az ásítást nem lehet meglátni. Azután az ásítással meg a sóhajtással úgy vagyunk, mint a balladával és a románczcal; nincs köztük éles különbség: ha valaki ásít egész nyugodtan rámondhatja, hogy sóhajtottam.

— Szerkesztő ur — mondom kis idő múlva — kész vagyok.

— Nyissa ki az ablakot, nézzen az éjszakába és ábrándozzon a szerelemről. E kettő úgy is nagyon hasonlít egymáshoz: mind a kettő vak, mind a kettő titokzatos, ingerlő és talán mindkettő bűnre csábító is. És azután írjon egy verset — mondja a szerkesztő.

Szót fogadok: kinyitom az ablakot, belebámulok a sötétségbe és a cigaretta füstjét belefúvom az éjszakába. Beh szép is az éjszaka, beh szépek is a csillagok! Olyan mint a barna lányok arcán a mély tűzű ragyogó szemek. A mint nézem a csillagokat s bámulom a fényüket, a nap és árnyéka jut eszembe; meg Ő, ábrándjaim alakja: és már formálódott egy piczi vers:

Te vagy nap s árnyékod én,
 Én a csillag és te a fény;
 A nap árnyék nélkül is szép,
 Csillag? ... fény nélkül mit sem ér.

Olyan sötét minden, mintha az egész világ börtönbe volna zárva, a szabadulás reménysugara a csillagok fénye és költészete a felhők közzé bujkáló hold.

Kopogtatnak. Kiváncsian fordulok hátra: ugyan ki lehet?

Valamennyien, mintegy vezényszóra leteszik a tollat, megigazítják a nyakkendőjüket — ki tudja — hátha valamelyik színésznöcske vesztette el hangját s most azért jön, hogy illő jutalmat ígértessen a becsületes megtalálónak. A szerkesztő megpödrí bajuszát s kinyitva az ajtót udvariasan mondja:

— Méltóztassék!

Az idegen meglehetősen urias lassúsággal bejön, leveszi czilinderét s körülnézve, bemutatja magát:

— Báró Szalánszky Róbert földbirtokos s többek közt a becsületrend lovagja vagyok.

A szerkesztő nem tud hova lenni örömben, báró Szalánszky Róbert látogatása miatt. Mi pedig, mivelhogy földbirtokos s többek között a becsületrend lovagja, majdnem a földig hajoltunk, midőn a báró ur nagy leereszkedéssel kezét szoritott velünk.

— Minek köszönhetjük ezt az igazán nagy szerencsét? — kérdi a szerkesztő leültetve a magasrangu vendéget. A báró ur nagy szóbö-

séggel előadja, hogy ő bizony különös okból jött hozzánk. Ő ugyanis ujságíró akar lenni s mivel hallotta, hogy lapunk legjobb a vidéken (és ez nagyon jól esett nekünk) nálunk akar betanulni. És pedig most mindjárt megakarja próbálni. El fogja olvasni legelső tárczáját s ha mi jónak találjuk rögtön ujságíró lesz.

— Hogy pedig ne unatkozzanak — tette hozzá — hoztam önöknek valamit — s ezzel három üveget s néhány poharat tett kabátja alól az asztalra.

— Kitűnő bor, saját termésem — dicsekedett.

Boldogan elhelyezkedünk és én már előre megvagyok győződve, hogy a tárcza kitűnő. Hogy ne, hisz egy báró, aki földbirtokos, a becsületrend lovagja s még hozzá meg is vendégel; tán csak nem írhat rossz tárczát. A báró ur ünnepélyesen jelenti ki:

— A czime: Két mese a csókról!

— Érdekes lehet — szólt közbe a szerkesztő — higyjék el uraim (és itt hozzánk fordult) nincs érdekesebb s tán értékesebb is a csóknál.

A báró ur olvasta:

— Mesét mondok, rövidke igaz mesét. Mesét a csókról: az őstermeszetéről. És mesét a csókról: a modern világéről.

I.

Elszigetelve, távol a világtól réges-régen élt. Iluczinak hívták. Csodaszép volt a lány; a természet tette széppé. Sötét barna haja volt

egy silány esztendő nyomorúságait éveken keresztül sem tudjuk kiheverni.

Más államban? Ha a gabonaféle nem sikerül, van más. Vannak ipari és kereskedelmi paroductumok s mégis türethetebbek a viszonyok, nem olyan mostohák, mint minálunk.

Ha szegénységünket, nyomorúságunkat — elmaradottságunkat ilyen benső bajoktól nem tudjuk megmenteni, el kell készülnünk forradásunkra s végül bukásunkra.

Némi javulás nálunk is tapasztalható ugyan. A gazdák kezdik belátni, hogy a régi nyomású gazdálkodással, a kalászosok egyoldalú termesztésével maguknak biztos gazdasági jólétet még nem teremtenek.

A vezető körök ébersége, lankadatlan tevékenysége, higgadt gondolkozása megmentheti hazánkat az ilyen zavargásoktól. Nemcsak azt tartom én zavargásnak, a melyről a lapok hasábokat irnak, nem csak azt tartom veszélyesnek, ahol összetűzésre kerül a sor, de áldatlan állapotoknak tartom azt a helyzetet, hogy ma nem, vagy alig lehet munkást kapni.

Itt az összes szociális bajokat összpontosítani lehetne. A szociális kérdések rendezésének itt az ideje. Hiába minden irányu erőlködés. Sohasem érünk czélt addig, még lesznek izgató lapok, izgató emberek, akiket forró viz helyett langyosan fürösztögetnek s a míg a vezető emberek, a köz emberei immel-ámmal mozognak — magok ügyes-bajos dolgai után tesznek egy nagy semmit — s azután következik csak a közügy.

Ébrednie kell az egész társadalomnak, az egész magyar nemzetnek, hogy öröködjék a maga élete fölött. Ma még nincs veszély. Ma csak bokáig ér a víz — de holnap megfulladhatunk.

Várady István.

Apponyi válasza.

Gróf Apponyi Albert jövő vasárnap megadja Fejérvárynak a választ arra a félhivatalos nyilatkozatra, melyet Bécsből előfutárnak küldött. Furcsa kis nyilatkozat is az, mely szerint az ország ügyeit nem lehet rendbe hozni, mert most aratnak.

Senki sem tud arról, hogy a vezérlő-bizottság tagjai bárhová aratóknak szegődtek volna és bizvást még a nyári fürdőzést is szívesen feláldozták volna, ha a korona elfogadta volna a programjukat és megbizta volna őket az országos rend helyreállításával. Fejérváry ur nyilván átmenetileg is jól érzi magát a piros bársonyszékben és a háromszoros miniszteri fizetés élvezetében és talán még azt is gondolja, hogy az ország boldog sem volna, ha ő hosszabb ideig nem kormányozná. Ezért provokálja egyszerűen a jó izlést és bocsát világgá holmi sületlen henczegést és kész az indok az ő hosszabb maradására. Gróf Apponyi Albert vasárnap Komáromban lesz pártszervező gyűlésen és ott megfogja adni a választ a bécsi statisztikai remekműre. Meg fogja magyarázni, hogy jöhet őszkor aki akar és a mivel akar, a koalíció nem akar és nem fog alkudni.

Vagy megadják a nemzet jogait, vagy sem. Már csak azzal az emberrel fognak szóba állani, a ki meghozza a teljes program feltétlen elfogadásának hírért, mással nem és okoskodó darabontokkal semmi esetre sem.

Az osztrák katolikusok szervezkedése.

A lelketlen izgatás következtében, a ragadós betegség módjára terjedő »Los von Rom« mozgalommal szemben úgy látszik kezdenek a katolikusok erélyesen fellépni, még pedig oly módon, hogy egész Ausztriára kiterjedő szervezkedést akarnak megindítani az ősszel. A mozgalom élén a lelkes katolikus férfi, gróf *Sylva-Taronca* áll, aki bevonja a katolikus élet kiválóságait a mozgalomba és egész Ausztria katolikusait pártkülönbség nélkül való szervez-

kedésre hívja fel katolikus és dynasztikus alappon. A szentatya, tekintve a jelentőségteljes czélt, kegyteljes áldását küldte mindazoknak, a kik akár szóval, akár tettel hozzájárulnak a szervezkedésnek épen nem egyszerű és könnyű munkájához.

A svájci kereskedelmi szerződés.

A Neue Freie Presse hite szerint Ausztria Magyarország svájci diplomáciai képviselője felszólítást kapott a svájci szövetséges kormánytól, hogy nyujtsa át Ausztria-Magyarország követeléseinek lajstromát a kereskedelmi szerződési tárgyalásokat illetőleg és intézkedjék a követelések kölcsönös kicserélése iránt. Hir szerint a napokban hasonló értelemben fordulnak a bolgár és a belga kormányhoz, később pedig a többi Balkán államhoz és Oroszországhoz is.

A város és a Ganz-czég.

Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága ismét beugrott. Lassanként kiderül, hogy a villamostelep részére megrendelt nagy gépre kötött szerződésben nem biztosították a városnak azokat az előnyöket, amelyeket a tanács tagjai a közgyűlésen hangoztattak, csak hogy a pályázat mellőzésével juttassák a Ganz-czégnek a megrendelést.

Most a Ganz-czég követeli a rossznak bizonyult kis gépet, holott a nagy gép szállításának határideje még bizonytalan. Azzal érveltek annak idején, hogy a Ganz czég szükségbeli tartalék gépnek itt hagyja a rossz kis gépet s mikor az új nagy gépet felállítják, a rossz kis gépet elviszi a czég s leszámítja a város javára a 38.000 korona összeget.

És kiténik most, hogy a szerződésben csak június 1-ig kötötték ki a kis gép itthagytását. Mi ez? Félrevezetése a törvényhatóságnak?

Ezután tehát minden szerződést a jóváhagyásnál pontról-pontra újra tárgyaljon a közgyűlés? Erre kell magát rászánnia, mert másként sohasem tudja, a példán okuiva, hogy minő kár érheti a várost a szerződésből kifolyólag.

és piruló hófehér arcza, bájteli termete és hullámzó, fejlődő keble. A szeme maga volt a rejtelmes titku éjszaka, melynek sötétjébe a sárga fényű méla hold világa belétörök; a nézése pedig égető, izzó, észbontó. És Iluczi már szeretett. Igen, szeretett egy férfit, tetőtől-talpig, izról-izre embert: a természet emberét.

Gyakran ültek kéz a kézben egymás mellett, csörgedező patak mellett, halgatva a víz locsánását, a hab megtörését. És mikor elváltak megcsókolták egymást, Oh micsoda egy csók volt ez! Mintha sohasem akarnának elválni; oly hosszú, mintha egymás lelkét akarnák egymásnak átadni; oly igaz, mintha két határtalan szenvedély akarna kifejlődni; oly tüzes. És a csók után ott maradt mindegyiknek ajkán egy csepp a mézből, ott maradt ajkukon a csók zamata, mit egyik sem törült le, hanem kéjelegve hagyott ott száradni...

Az egész világot elárasztotta egy betegség, egy szörnyű ragály. Iluczi is megkapta.

Most ott feküdt a zöld, puha tüben, a szomorúfüzek árnya védte a nap ellen. Várta a fiut és várta a halált. A férfi jött előbb. Szokása szerint megcsókolni akarta, de Iluczi nem engedte:

— Ne, ne tedd — tiltakozott — a halált csókolnád meg.

A fiu visszarettent, megijedt a haláltól, de a feltámadás megnyugtatta. Tudta, ha most megcsókolja a halált veszi magához s ő mégis lehajolt a lányhoz:

— Ha te meghalsz — mondta neki —

nincs élet a világon. Te vagy mindenkim és mindenem; nálad nélkül nincsen senkim és semmim!

Es megcsókolta a lányt, a halált szivta magába. Ez a csók is olyan volt, mint mindegyik: hosszú, mert hisz ajkuk sosem vált el többet, igaz, mert hisz egymás lelkét adták át egymásnak és tüzes, mert hisz két szenvedély fejlődött ki és fejeződött be. Rövid idő múlva halott volt mind a kettő.

Ilyen forma az őstermészet csókja!

Az első mesének vége volt.

— Kitűnő! — kiáltottam fel, pedig odase figyeltem. A bor pompásan izlett, pompás lehet a mese is.

A báró ur egészen belelászott melegedve lenni a mesélésbe, gyorsan megkezdte a másik mesét:

II.

— Ünnepeve, a világ közepén nem is oly régen élt Marguerette-nek hívták. Szép volt a lány; emberi kéz és a művészet tette szépé. Aranyszőke haja volt és kreol barna arcza, csinos termete és csábitó keble. A szeme maga volt a derült mosolygó kék égbolt, a nézése pedig enyelgő, csalogató, boldogságot ígérő. És Marguerette már szeretett. Igen, szeretett egy férfit, az előítéletek, a szokások a modern világ emberét.

Gyakran ültek egymás közelében a szalónban halgatva a kanári dalát, nézve a papagály ugrándozását. És mikor elváltak meg-

csókolták egymást. Oh micsoda egy csók volt ez! Mintha utálnák egymást, oly rövid, mintha egymást akarnák bolonddá tenni, oly hazug és mintha a két határtalan szenvedély már ki is fejlődött volna, oly hideg. És ha mégis, nagy ritkán, akaratuk ellenére ott maradt ajkukon egy csepp a mézből, ott maradt ajkukon a csók zamata: gyorsan, lopva törülték le.

A férfi nőszülni akart. Marguerettet szerette ugyan, de gazdagabbat kapott nála s ilyenkor a modern férfi félre dobja a szívet. Marguerettet bántotta ez; nem annyira szíven, mint inkább büszkeségén érezett sebet. Készebb volt meghalni, mint a férfiről lemondani! Igen ő meghalt, de hát a férfi?

Modern nőböz illő tervet eszelt ki. Lassan ható mérget vett be s még egyszer magához hívatta a férfit.

És most ott feküdt a piros bársony, puha diványon, a függönyök árnya védte a nap ellen. Várta a fiut és várta a halált. Az előbbi jött utóbb. Szokása szerint bókol, de Marguerette elhallgattatta most:

— Ne bókoljon — mondta csábitóan mosolyogva — hisz ugy is tudom már, hogy a bók olyan, mint a csók: mindakettő szájból jön s nem a szívből, és így mindakettő hazug. De azért hazudjon: jöjjön, csókoljon meg.

A férfi előbb meglepődött, de eszébe jutott, hogy ők szerették egymást és megcsókolta a lányt.

— Ne, ne így — szólt Marquerette szenvedélyesen s kitért belőle az őstermészet. Majd

A legérdekesebb a dologban az, hogy még a tanács többsége is csak most jött rá, hogy milyen kényszerhelyzetbe került a város.

Az épületes dologra nézve felemlítjük a Ganz-czég felebbezését, amit tegnap küldött le a törvényhatósághoz, a tanács azon határozatára, hogy a város a kis gépet kiadja ugyan a Ganz-czégnek, de a megrendelt nagy gép szállításának késedelméből származó minden kárért felelőssé teszi a czéget.

Ganzék rámutatnak a szerződés 7. §-ára, amely szerint minden körülmények között, függetlenül minden bekövetkező egyéb mozzanattól, 1905. június 1-én a kis gépet a város a villamos telep gépházában a Ganz-czég rendelkezésére bocsátja, tetszés szerinti elszállítás vagy értékesítés céljából. Hivatkozik ebből kifolyólag rendelkezési jogára, eltekintve attól, hogy a nagy gép be lesz-e állítva november 18-án.

Nem kevésbé érdekes a felebbezés többi része. A kötleveiben a vis maiorról szóló 3. §. a sztrájk pedig ilyen.

A sztrájk valószínűleg lehetetlenné fogja tenni a nagy gép szállításának betartását, tehát a tanács határozata ellentmond a szerződésnek. Ezért megfelelbezi a tanács határozatát a sztrájk miatt a nagy gép szállítás eltolódásával járó következményekért semmi olyan felelősséget nem vállal, amely a szerződésben nincs.

A kikötött határidőt a város érdekei szempontjából lehetőleg szem előtt tartja s mindent elkövet a határidő betartásáért s hogy a kisgép minél tovább ittmaradhasson. De azt nem tudja, meddig maradhat itt a gép, mert más megrendelő van. Augusztus végén erre nézve értesíti a várost.

Felveti a kérdést ezután a Ganz-czég, hogy a város villamos műve nem kíváná-e a kis gép megtartását is. (Igy lyukad ki a sztrájk.) Ha erre nézve augusztus 15-ig igenlő választ kapna, a rossz gépet kijavítanák, az új megrendelőnek pedig másikat készítenének.

Erre pedig a városnak nincsen szüksége.

Csak arra vagyunk kíváncsiak, mikor lesz már vége ennek a nagyon drága villamos komédiának.

Az orosz forradalom.

Távol tőlünk, bérczeken tul, messze, vérbentermő, vérből nyíló virág most kezd már fesleni. Csodálatosan, irtózatosan szép egy vadvirág ez. A levele kettő: testvériség, egyenlőség; vérrózsája pedig a szabadság. Mikor megfogamzik, már vért szív a gyökere s mikor megfogamzott, langyos eső helyett árvák, özvegyek, anyák forró könnyei nevelik. Bimbója kifeszlik, rózsája kipattan, ha egy ember nem él; egy ember, kinek halála ezreknek ad életet.

Távol tőlünk, bérczeken tul, messze, szobájában ül a halvány császár s amint füléhez ér a nép zúgó zaja, megreszket a lelke, megdobb a szíve. Tán most érzi csak, hogy mi az a fájdalom, hogy mint szuródik valami a szívébe, mikor nem lehet kimondani azt, ami fáj.

Kint zúg a nép, ropog a puska, cseng a kard, a csata vése dul, a nép utolsó sóhaja is vérebe ful; bent a halotthalvány császár csak hallgat, de lelke érzi az elesettek minden kinyújtott s minden kilőtt golyó az ő szívére járja át, minden kardcsapás, mintha az ő husát is hasítná.

Csend lesz. Leszáll az est. De ez a csend még kinzóbb, még gyötrőbb neki. A fák levelének susogásából a halálraitétek utolsó haláltusáját véli hallani s a leereszkedő sötétség az ő lelkéhez hasonlít.

Kezdődik a zaj újra. Halálhörgés, véres tetemek, elszálló lelkek köszöntik a fölkelő nap reggelét. A császár íróasztalába fogódzik, megremegek, elsápad, de nyugalmat erőltet arcára, mert a jelentést tevőknek nem szabad sejtetni, hogy micsoda harcz dul lelkében.

Az orosz forradalomról érkezett távirataink a következők:

Pétervár, július 11. Kronstadtban a haditengerészet pótartalékosainak gyakorlatánál egy szakasz megtagadta a tisztnek az engedelmességet. Amikor ezek kényszerítő eszközöket akartak használni, felszegzett bajonettel támadtak rájuk a fellázadt matrózok. Erre a szakaszt körülfogták a többiek, lefegyverezték őket

valamennyit nyomban összeülő haditörvénytörvények elé állították, amely kötélt általi halálra ítélte őket. A zendülés annál inkább nagy megdöbbenést keltett katonai körökben, mert Peterhof közelében történt, ahol a csári család tartózkodik.

Bukarest, július 11. A Potemkin hajó matrózai mind Romániába maradnak, ahol a gyárakban keresnek alkalmazást. A vezérek: Matusehcz, Oraliszka és Cirill szintén román földön maradnak.

Halálra ítelt matrózok.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik. Egy tartalékosok által végeztetett gyakorlaton néhány matróz nem engedelmességet. Egy tiszt revolverrel lelőtt egy matrózt. Nyolcz matróz erre szuronytal támadt a tisztre, akit megöltek. A matrózokat elfogták és akasztófára ítélték. Az eset óriási izgalmat kelt Péterhofban, a császár környezetében.

A Potemkin Szebasztopolban.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból jelentik. Az orosz hajókon levő matrózokat nem engedték a partra, nehogy találkozzanak a Potemkin legénységével, még az admirális sem tette meg a szokásos látogatásokat. A Potemkin legénysége különben már az ország belsejébe vonult, hol részint mint mezei, részint mint ipari munkás kapott alkalmazást.

A Potemkinből már kiszivattyúzták a vizet s szenet vévén, elindult Szebasztopolba.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: A Potemkin matrózainak legnagyobb része kérte, hogy szállítsák vissza őket Oroszországba, ahol bűnükért lakolni akarnak. Az orosz kormány e célra külön hajót küldött Konstanzába.

Japán új kölcsöne.

Budapest, július 10. (Saját tud. táv.) Az angol sajtó nem fogadja rokonszenvvel az új japán kölcsönt, mert attól fél,

eszébe jutott a bosszu: megharapta a férfi ajkát, azután a magáét s csókolta hosszan, hosszan . . . s ekkor undorodva taszította el magától: megint a modern világ hölgye lett.

— Utállak — mondta reszkető ajakkal — utállak. Mérgezve vagyok, mérgezett az ajkam, melyet az imént csókoláltál, mérgezett a vérem, melyet ajkamról magadba szíváltál . . . vesze vagy! — S bágyadtan hanyatlott alá szép feje.

A férfi kábultan hallgatta és elrohant . . . meghalni. Rövid idő múlva halott volt mind a kettő.

Ilyenforma a modern világ csókja.

Vége volt. A szerkesztő tapsolni kezdett s alig tudott újságírói jelzőraktárában elegendő szót találni. A báró ur elkezdte szorongatni kezeinket látható örömben s csak azt kifogásolta, hogy nem vagyunk elég igazságosak a kritikában. Mert a mesék végét még ő is kissé erőltetettnek találja. A szerkesztő azonban biztosítja, hogy:

— Ugyan, ugyan kedves báró ur, hisz mesében minden meg van engedve.

Erre azután megnyugszik s pertut iszik mindnyájunkkal, egyben meghí kurtaszegi birtokára.

— Csinálunk egy hosszú estét, lesz bor, peccsenye, meg sok asszony.

Kis idő múlva még egy új oldalról is be-

mutatkozik. Ő nem csak báró, földbirtokos, v. b. t. t., író stb. stb., hanem . . . büvévész is.

— Igen, kedves kollégák s ha nem hiszitek, rögtön be is mutatok nektek egyet, ajánlok nagy készséggel.

— Mi szentül hisszük, de hát azért érdeklődünk.

— Nos hát fiuk! van-e pénzetek? — kérdezi.

Boldogan vesszük elő egy havi fizetésünket, melyből még egy fillér se hiányzik és pedig azon egyszerű okból, hogy ma este kaptuk kézhez.

A báró ur elveszi mindegyikönetől s az én kalapomba teszi. Azután bezárja az ajtót s kulcsot kihuzva szintén a kalapomba helyezi. Valamennyi kalap van, mind a fejére nyomja. Kint esni kezd az eső, beakarom tenni az ablakot, de a báró tiltakozik, hogy nagyon melege van. És egy bárónak nem lehet ellene tenni, tehát nyitva az ablak. Ekkor megáll a szoba közepén, az ő czilinderét a szerkesztőnek adja, beleteszi a saját pénztárczáját.

— De erre jól vigyázz öregem, ezer korona van benne. Ti pedig jól figyeljétek: egy perc múlva zsebemben lesz mindegyiknek a pénze s aki mozdulatlanul ül, még tíz koronával többet talál, mint amennyit nekem átadott.

Egy . . . kettő . . . há . . . rom, gyorsan lecsukni a szemet, úgy, és tartásatok mindaddig lehunyva, míg nem érzitek zsebetekben a pénzt . . . Csend lett, nem tudtuk mit csinál a báró. Senki a világért meg nem mozdult volna.

— Sokáig leszel még kész kedves öregem — kérdi végre a szerkesztő nevetve — fáj már a szemem!

Semmi válasz, csak mélységes csend, kívülől hallatszik néha a nyitott ablakon be egy-egy esőcsepp koppanása. Azután izgatott izgás-mozgás: kotorássza mindenkinek a zsebit. Én nem állom tovább, felnézek. A báró ur nincs sehol, de nem merek szólani: hátha büvévészkedése közt az íróasztal alá bujt. Rápillantok a szerkesztőre s amint meglátom térdei közt a czilinderrel, erőssen lehunyt szemmel; azt hiszem meghalok, ha ki nem nevetem magam s olyan falrengető kacagásba török ki, hogy mindnyájan ijedten ugrálnak fel:

— Hol a báró? — kérdik egyszerre.

— Hát bizony, azt hiszem, elbűvölte önmagát — sóhajtok egy egész hónapi fizetésemre gondolva (és ezt a sóhajt fel lehet ismerni az ásitás mellett.)

— Nincs benne egy fillér se — szól a szerkesztő földhöz vágva a báró ur visszatért s eddig markában szorongatott pénz-

hogy a japánok akkora adósságot vesznek magukra, hogy semmi szín alatt sem mondhatnak le az orosz kárpótlásról. Mégis a kölcsönt Angliában tiszszeresen fogják tuljegyezni.

Ujabb matróz lázadás.

Budapest, július 17. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: A kaukázusi Elisabeth-Polban az Aliztonsky-ezred 3 napig vonakodott a rendelkezésére bocsátott ételből enni. Fenyegető állásba helyezkedtek. Két altiszt és 14 közlegény megökölt.

A fegyverüket és 600 töltést elvittek. A hangulat izgatott. Kronstadtban lázadástól tartanak.

Forradalom az orosz hadseregben.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) Libauban ma a hadi törvényszék főbe akart lövetni huszonhárom katonát, a kiket lázadásért ítéltek halálra.

A halálos ítéletet azonban nem hajtották végre, mert a kivégzéshez kirendelt katonák megtagadták az engedelmességet és nem lőttek az elítéltekre. A helyszínén volt tisztek figyelmeztették a katonákat, hogy az engedelmességért halálbüntetés jár, de a katonák a figyelmeztetésre azzal feleltek, hogy a tisztek ellen fordították a fegyvereiket, a kik közül kettőt lelőttek. Az egyik tiszt ekkor a lázadó katonák elé lépett, akik közül egyet agyonlőttek.

Ekkorra már megérkezett a katonaság ellen kivezényelt kozák csapat is. A kozákok és a lázadó katonák között óriási harc keletkezett, minek az lett a vége, hogy harmincz kozákokat agyonlőttek a forrongó katonák.

Agyonlőtt orosz herceg.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) Moszkvából jelentik, hogy ma délelőtt egy kérvényező küldöttség kereste fel *Tuvalov* herceget, városkapitányt.

A herceg fogadta a kérvényezőket s

pénztárcáját s nagy elkéseregésében még a czilindert is utánna vágja.

— Szaladjon a rendőrségre — fordul hozzám s előre ki akarja nyitni az ajtót. Ekkor tudjuk meg, hogy a kulcsot is elvitte.

— Menjen az ablakon, ahol a kollegája ment — kiált a szerkesztő gunyosan.

— De a kalapokat is mind elvittél szabadkozok.

— Menjen kalap nélkül

— Esik az eső — felelek kitartva a kezem. A szerkesztő megtörli izzadságos homlokát, azután körülnéz, felveszi a földhözvágott czilindert, lassan megsimogatja, s szépen a fejére teszi. Nagyon jól áll, csak az a kár, hogy egész a fuléig leér.

Megyek elfogatni báró Szalánszky Tivadar földbirtokos urat, többek közt a becsületrend lovagját, a maguk per tu kollegáját, — mondja keserűen.

Amint feláll az ablakra, fejét bele üti a párkányba s a czilinder messze repül feje fölül:

— Na még ez is — teszi utánna s én megint kacagásba kezdek:

— Ne nevesen — riad rám mérgesen üljön le és írjon kollegájáról egy tárczát, czime: a mesélő báró.

mikor a küldöttség vezetőjétől átvette a kérvényt, az egyik kérelmező *revolvert rántott és a hercegre lőtt. A lövés a koponyáját érte a hercegnek, ki rögtön meghalt. A merénylet elfogták.*

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

A városatyák egy része ilyenkor a kánikulai idő elől a földőre vagy külföldi utazásra távoznak ez nagyon is meglátszik a közgyűlésben. Rendszerint csak apróbb jelentőségű, vagy halaszthatlan ügyek kerülnek a nyári közgyűlések elé.

Holnap, csütörtökön délután tarja július havi közgyűlését Nagyvárad város törvényhatósági kizottsága. A mostani közgyűlés azonban eléggé érdekesnek ígérkezik.

Természetesen a kitézött ügyek között a legérdekesebbek a politikai dolgok, a melyek az alkotmány ellenes kormány kinevezésére vonatkoznak. Hevesebb kitérésre azonban nincs kilátás, mert a városi tanács megtalálta azt a leghelyesebb módot, amelylyel minden összeütkezésnek, vagy a szenvedélyezett vitáknak elejét veszi, mivel az általa előterjesztendő hazafias javaslat az összes párt árnyalatokhoz tartozó városatyákat kielégíti.

Érdeklődést kelt még az aljegyző és III. oszt. számtisztai állás betöltése választás utján.

Ez alkalommal kerül tárgyalás alá a város múlt évi zárszámadása; a hadapród iskolai alapítványi helyek betöltésére vonatkozó ajánlás; több szabályrendelet.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1905. évi július hó 13-ik, esetleg következő napján, mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. Az üresedésben levő III. oszt. aljegyzői és III. oszt. számtisztai állásoknak választás utján betöltése.

3. A m. kir. miniszterelnök a m. kir. kormány kinevezéséről szóló értesítését megküldi.

4. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun-vármegye közönsége a magyar alkotmány védelme tárgyában a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolás végett megküldi.

5. Borsod vármegye közönsége az esetleg kibocsátandó törvénytelen rendeletek végrehajtása megtagadása tárgyában hozott határozatát megküldi.

6. Dr. Adorján Emil t. h. b. tag indítványa az alkotmányellenes kormányzattal szemben leendő állásfoglalás tárgyában.

7. Berzeviczy Albert volt m. kir. vallás- és közoktatásügyi és Tallián Béla volt m. kir. földművelésügyi miniszter felmentésükről a törvényhatóságot értesítik s támogatásáért köszönetüket kifejezik.

8. A tanács a rendőrfelügyeleti díjakról alkotott szabályrendeletet — miután a kormányhatóságilag jóváhagyott, meghirdetés végett beterjeszti.

9. A tanács a város házi pénztára s az ezzel kapcsolatos alapok és alapítványok 1904. évi bevételei és kiadásairól szerkesztett zárószámadást beterjeszti.

10. A tanács a városi pénztárban kezelt alapok és alapítványok 1904. évi bevételei és kiadásáról szerkesztett záró számadást beterjeszti.

11. A tanács a gyámpénztár 1904. évi mérlegét s zárszámadását beterjeszti.

12. A tanács a községi iskola 1905—6.

tanévre szerkesztett költségelirányzatát beterjeszti.

13. A tanács előterjesztése a villamosmű telepen elrendelt építkezések s kibővítésekhez szükséges összeg fedezésére kölcsön engedélyezése iránt.

14. A tanács előterjesztése a m. kir. honvéd hadapród iskolánál betöltendő 2 alapítványi helyre megtartott pályázat eredményéről.

15. A tanács jelentése a villamos telepen az accumulator telep építése s kapcsoló tábla készítésére megtartott árlejtés eredményéről.

16. A tanács előterjesztése a községi polgári fiúiskola IV-ik oszt. mellé párhuzamos osztály rendszeresítése és egy tanítói állás szervezése iránt.

17. A tanács a mezőtelegdi olajgyár szennyvíz tisztító telepe tárgyában hozott III-adfoku határozatot beterjeszti.

18. A tanács a korcsmákról, sörházak és pálinka mérésekről készített szabályrendeletet beterjeszti.

19. A tanács javaslata az ev. ref. leánynevelő intézet építkezése által elfoglalt közterület díjtalan átbocsajtása iránt.

20. A tanács előterjesztése a városligethez vezető ut és Lakatos-utca sarkán levő telek eladásának kimondása iránt.

21. A tanács előterjesztése Hajnal Arpádné telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

22. A tanács előterjesztése Rácz Kálmán és neje telkéből a közterülethez csatolt terület kártalanítása iránt.

23. Ugyanannak előterjesztése Körözy Árpád és neje telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

24. Ugyanannak előterjesztése Pollák Ignác és neje telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

25. Ugyanannak előterjesztése Mayr Sándor és neje telkéhez csatolt közterület átengedése tárgyában.

26. A tanács az áramátalakító állomásra a Ganz és társa czéggel és az accumulator telep fenntartására a Tudor-czéggel kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

27. A tanács futó daru szállítására a Ganz és társa czéggel kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

28. Rimler Károly polgármester 8 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

29. Gerő Armin rendőrfőkapitány 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

30. Lukács Ödön tanácsnok 6 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

31. Ragány János főszámvevő 6 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

32. Kőszeghy József főmérnök 6 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

33. Dr. Berkovits Miklós kerületi t. orvos 5 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

34. Szücs Géza alszámvevő 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

35. Markovits Sámuel alszámvevő 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

36. Novák János adópénztári ellenőr 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

37. Mertz Antal kórházi biztos 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

38. Hollósy Jenő mértékhibeletesítő hivalfőnök 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

39. 41 fizetési előleg iránti kérvények.

40. Tiszti főorvos dr. Bartha Ödön egyetemes orvos tudori oklevelét meghirdetés végett bemutatja.

Nagyvárad, 1905. évi július hó 8-án.

Bordé Ferencz,
főjegyző.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A városi tisztviselők drágasági pótléka.** Rimler Károly, Nagy-Várad város polgármestere tegnap Budapestről hazaérkezett. Mint értesülünk, a polgármester a többek között a városi tisztviselők részére megszavazott drágassági pótlék ügyében is eljár a belügyminiszteriumban s kérte a törvényhatóság idevonatkozó határozatának jóváhagyását. A polgármester nagy intervenciójának meg lesz hir szerint tisztviselőkre nézve az örvendetes eredménye, hogy a határozatot jóváhagyja a miniszter mielőbb. Erre nézve a polgármester biztató ígéretet kapott a miniszteriumban.

* **Péter és Pál a románoknál.** Görög katolikus és görög keleti polgártársaink ma, szerdán tartják Péter és Pál apostolok emlék-ünnepét. Ez alkalomból a görög katolikus székesegyházban ünnepi istentisztelet lesz, ugy szintén a görög keleti holdas templomban és a többi templomokban is.

* **Választások a városnál.** A kánikula daczára érdekes közgyűlése lesz holnap, július 13-án Nagy-Várad város törvényhatósági bizottságának. Az itthon hűsülő városatyák bizonyára mind felmennek legalább annyi időre, míg leadhajják szavazataikat a választás által betöltendő III-ad osztályu aljegyzői és a III-ad osztályu számtisztai állásokra vonatkozólag. Az aljegyzői állásra három pályázó van: *Juricskay* Barna tb. aljegyző, aki már évek óta odaadó buzgalommal végzi a polgármester mellett az aljegyzői teendőket s szorgalmával, képességével a tanács tagjainak elismerését érdemelte ki. Megválasztása nagyon valószínű, mivel a törvényhatóság legtekintélyesebb tagjai óhajtják a tehetséges ifjút a megüresedett aljegyzői állásra. — Tekintélyes pártja van a másik pályázónak: *Pásztor* Bertalan rendőrségi fogalmazónak, aki már szintén huzamosabb ideig működik a városnál s évekig a katonaugyosztálynál teljesítette a fogalmazói teendőket. A harmadik pályázó dr. *Ujfalussy* Sándor. — A III-ad oszt. számtisztai állásra szintén többen pályáznak és pedig *Czeplédy* Mihály, *Déry* Endre, *Erdélyi* Bernát és *Juhász* Elemér.

* **Róma új képviselőtestülete.** Rómából jelentik, hogy a konzervatív-klerikális szövetség legutóbbi győzelme következtében a liberálisok kisebbségbe jutottak és elhatározták, hogy átmennek az ellenzékbe. Cruciani, az eddigi alpolgármester főpolgármester lesz és helyébe San Martino gróf lép. Mindketten a konzervatív párthoz tartoznak. A városi tanácsnoki állás közül 8 a konzervatívoknak, 4 pedig a klerikálisoknak jut. 1870, vagyis Róma bevétele óta most történik először, hogy a liberálisok kiszorulnak a városi közigazgatásból.

* **A posta és táviróti tanfolyam.** A posta- és táviróti tanfolyamot *Hieronimi* Károly volt kereskedelmi miniszter beszüntette. Most *Vörös* László jelenlegi közreszedelemügyi miniszter újból megnyitotta, tekintettel arra, hogy a posta- és táviró-tisztviselőkben hiány van. Módosítás állott azonban be, amennyiben nem 200 gyakornoki állásra, mint eddig, hirdet pályázatot, hanem csak 50-re. A gyakorlati idő, amely a tanfolyamra lépést megelőzi, nem egy évig, hanem csak három hónapig tart. A felvételre vonatkozó pályázati hirdetmény a hiva-

talos lap legújabb számában teljes egészségben feltalálható.

* **Hontmegye felirata.** Az ország, törvényhatóságai egymás után hozzák meg bizalmatlansági határozataikat az alkotmányellenes kormány beköszöntőjére. Valamennyi között talán legerélyesebb hangon van tartva Hontvármegye felterjesztése, amelylyel tudatja, hogy a kormány kinevezését »mély szomorúsággal és elborult érzéssel fogadta.« Ezután kiméletlenül s megbélyegzően szól arról a szerepről, amelyre a kormánytagjai vállalkoztak. A felirat végén kereken kijelenti a felirat, hogy »ne kérjék ilyen szerepre támogatásukat!« A feliratot, hason szellemű felirat intézése czéljából megküldötte Hontvármegye Nagy-Várad városának és Biharvármegyének is.

* **Merénylet egy kézbesítő ellen.** *Torkos* Lajos városi kézbesítő tegnap egy végzést kézbesített *Fehér* Miklós Laczkonyhásnak. Ez a végzés átvételét megtagadta mire a kézbesítő, kötelességéhez hiven a végzést a laczkonyhás asztalára helyezte és távozott. *Fehér* Miklós erre dühében felkapott egy kést és *Torkos* Kajosnak keresztül szurta a kezét. *Fehér* Miklós ellen a rendőrségi büntügyi eljárást tett folyamatba.

* **Khuen-Héderváry gróf nyugdíja.** A Dunántuli Hirlap írja, hogy a pénzügyminiszter a győri m. kir. adóhivatalhoz intézett rendeletével *Khuen-Héderváry* Károly gróf nagybirtokos, mint volt miniszterelnök és király személye körüli miniszternek *tizenhatezer* korona nyugdíjat utalványozott ki. S miért? Igazságos őszinte szóval felelvé, mert alig néhány évi működése alatt megbecsülhetetlen szolgálatokat tett nemzetellenességének. Sajnálatos, hogy így bánjanak az ország pénzével. Ugy dobálják az ezeket személyi politikából. Mily nagy ellentét van az ily kegyelmes urak és a kis hivatalnokok fizetése és nyugdíja között. A kegyelmes urak egy pár évig ülnek a kormányzékben s ezért ha a viszo yok visszavonulását kívánják, ezekre rugó nyugdíjjal állanak féltre, míg a kistisztviselők ezreit bizony zsurgorin fizeti az állam s hosszú, évtizedes kemény szolgálat után pedig nyugdíjkép csak filléreket nyújt nekik. Özvegyeiknek és árváiknak pedig ennek is csak egy részét. Ha a városok is segítségért fordulnak például kulturális intézmények fenntartása érdekében, süket fülekre találnak. Így pld. Nagyvárad városa sem tudja sehogy sem az iskolák részére a kormánytól nagy kegyesen kapott potom államsegély felemelését kieszközölni. De különben is a miniszteri nyugdíj teljesen meg sem illeti *Khuen-Héderváryt*. Mert miniszterelnöksége 1903. nyarán alig másfél hónap volt. Mint a Tisza-kabinet tagja pedig egy évig működött, majd a választások után alkotmányellenes még félesztendeig. De ez idő alatt is vesztegetés miatt vizsgálat folyt személye ellen. Ez a szakasz nem eshetik szolgálati beszámítás alá. Persze a Fejérváry kormány mindezek daczára képes volt e horribilis nyugdíjat kiutalni s *Khuen-Héderváry* pedig minden habozás és lelki furdalás nélkül veszi föl.

* **Névváltoztatás.** Dr. *Lindenfeld* Zsigmond nagyvárad ügyvéd és kiskoru Klára lánya vezetéknévüket a belügyminiszter engedélyével »Lengyelre« változtatta.

* **Baumann Károly jutalomjátéka.** *Baumann* Károly a kiváló komikus, a ki mostan a Fekete Sas nyári mulatójában aratja sikereit, pénteken fog elbucsuzni a nagyvárad közönségtől. Tiszteletére bucsufelépése alkalomával jutalomjátékot tartanak a Sas-ban s a mint értesülünk, a jeles orfeum komikus ez alkalomból nagyvárad szereplése emlékére a közönség értékes ajándékok ad.

* **Eltűnt inas.** *Papp* Feri bélfenyéri születésű 14 éves cipész inas gazdájától *Berkovits* Herman Fő utca 22. szám alatt lakó cipész iparostól tegnap este eltávozott azóta vissza nem tért. A kistermetű fiu különös ismertető jele, hogy selyp.

* **Gyilkos villám.** Ruttkáról jelentik, hogy az utóbbi zivatar alkalmával, mely Turóc megye felett elvonult, Szucsányban a villám egy asszonyt agyoncsújtott. Klicsényden a villám egy csúrt gyújtott fel, a zuhogó zápor azonban csakhamar eloltotta azt.

* **Nyári oxigaretta.** Hamar bevált. Egy pár nappal ezelőtt, mikor a születését, akár egy princezzsót kikürtölték, azt mondták, hogy csak akkor terjesztik el a vidéken, ha beválik. S ime már itt van a határszálon. Tehát bevált. *Karcsu*, feltűnően elegáns természetével egy csapásra meghódította az esztétikára sokat adó magyar szemeket, melyek egyszerre könybe borultak látásán, jobban mondva szivásán. Az örömtől-e, hogy végre valahára igazán elegáns, mondhatni könnyed, a nagybajuszu es rövid lélegzetű embernek valóban praktikus beosztású, hosszutokú, kevésdohányu cigarettának van? Vagy a füstjétől, amely első szippantásra orcsavaró, de azután épen olyan, mint a többi magyar gyártmányu, közönséges halandónak szánt cigarettá, vagyis arra figyelmezteti a szívóját, hogy olcsó cigarettának ne keresd az ízét! S ez nem leszólása ennek az ujjfajta, uri benyomást keltő cigarettának. Sőt morális szempontból határozottan érdeme, mert mikor a szegény ördög ezt a szilfidi természetű, magas galléru cigarettát fogván, már-már elkapatik a hiúság ördögétől s szinte urnak érzi magát, az éppenséggel nem előkelő szag jótékony megmentőként füstölgi orrába: bizony csak földi léleg vagy! bizony csak egy vasat adtál értem, miért henczegsz hát oh ember? holott annak sincs oka henczegni, aki tiz krajczárt ad épen ilyen nagyságu kollégámért, mert vannak, akik egy vasat sem adnak érte és még azok sem henczegnek... Így füstölgött magában a m. k. Duna-cigarettá a magyar királyi dohányjövődék eme legújabb terméke, mely oroszosan urias köntösében is hű maradt magyar speciálitásához, hogy t. i. szemre és szemétre való... De bevált. S ez a fő. Hogy rossz hatása? A pálinka még rosszabb, azonban mint monopolium, kitűnő. S az építum is állami monopolium lenne rögtön, mihelyt ugy fogyasztanák, mint a snapszot... Fő az, hogy bevált. Mert ime pár nap alatt itt van a határon. Hogy azért jött e ily gyorsan, mert valóban izlik — vagy azért, mert Budapesten már a kutya se veszi, azt döntse el önök! Vásároljanak, kérem, Duna-cigarettát!

* **Napszurás.** Zsolnáról jelentik hogy az utóbbi napokban uralkodott nagy hőség következtében a vizsnyói bucsujárók közül többen napszurás következtében megbetegedtek, mig egy leány meghalt.

* **Lopás.** *Csató* Sándor hajcsár kolozsvári utca 120. szám alatti lakásán mig az igazak álmát aludta, 70 korona pénzét valaki elemelte. Nyomozás folyamatban.

* **Találtak** egy fülbevalót. Átvehető a rendőrségen!

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások szeplő, sümör és napégetés ellen *ára 1 kor.*, *Dóra-szappan 70 fillér*, készíti „**Kigyógyószertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Sok pénzt takarít**, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és térfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Valóban dicséretet érdemel az a tapasztatos eljárás, melylyel **Haász Manó** Zöldfa, utca elején levő cég igen nagy vevőkörét

kik sokszor óriási hullámokban lepik el üzletét; mindenkit meglepő, a legnagyobb technikai akadályokat leküzdve, gyorsan és pontosan elégit ki. S különben is mint olcsó, szolid híréről ismeretes kereskedőt, ajánljuk a vásárló közönség figyelmébe.

EGYESÜLETEK.

A katolikus egyesületek közvetítő irodája. A dr. Gyürky Ödön vezetése alatt álló irodát a kath. közönség figyelmébe ajánljuk, különösen most: az aratási és cseplési idény alkalmából. Az iroda minden gazdasági szükségletet közvetít a legjutányosabban, tetemes kedvezményeket juttatva a megrendelőknek. Ezenkívül a falusi nép terményeinek eladását is szívesen közvetíti, mi által a nép elkerülheti azt, hogy munkájának eredményét a vidéken potom áron vesztesse el. — Az iroda: Budapest, IV., Molnár-u. 19. sz. I. em. alatt van.

Igazságszolgáltatás.

Szabad-e más gyermekét megverni? Stadler Lajos fővárosi háztulajdonos és vendéglős szigorúan megtiltotta a házában lakó gyermekeknek, hogy elzárt folyosóján játszozzanak és lármát csapjanak. Egy kis 6 éves fiú, a házában lakó *Hobidész* Richárd gyermeke, áthágta a tilalmat s St dler véresre verte a gyermeket. A szülők panaszára Stadler ellen súlyos testisértés vétsége címén megindult az eljárás. A tegnapi büntetőjársíróbírói tárgyaláson a vádlott háztulajdonos beismerte ugyan, hogy tetteleg bántalmazta a fiút, de azzal védekezett, hogy joga volt ezt tenni s ő csak házi fegyelmi jogával élt. Miután az orvosi szakvélemény szerint a bántalmazott gyermeknek semmi komolyabb baja nem történt. Védője íőlmentést kért. A bírő azzal az indokolással, hogy a rakoncátlan gyermek igenis megérdemelte a büntetést, íőlmentette a vádlottat, ugy az ügyészi megbízott, mint a magánvádló jogi képviselője íőlbevezett a íőlmentő ítélet ellen.

TANÜGY.

Az iskolák beszámolója.

VI. A nagyváradi kir. kath. jogakadémia.

Alma Materünk, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia harminczegyedik évfolyamáról beszámoló Almanach-ját tegnap vettük kézhez.

A dr. *Bozóky* Alajos igazgató gondos szerkesztésében megjelent Almanach bevezetőül az akadémia történetét közli rövid kivonatanban. A tanári kar az igazgatón kívül 6 nyilv. rendes, 1 nyilvános rendk. tanárból, Mártonffy Marczellból, ki most már szintén rendes tanár lett és három magántanárból állott.

Ezután következik a tanév története. Itt közölve van *Bozóky* igazgatónak tanév nyitó, emelkedett szellemű beszéde s dr. Somló Bódog ny. r. tanárnak ugyancsak a megnyitási ünnepélyen felolvasott értekezése: »A politika tudománya a törvényhozásban« címmel.

A tanárok közül irodalmi téren az igazgató, Ágoston Péter, Somló Bódog, Mártonffy Marczell nyilvános, Károly Irén és Némethy Gyula magántanárok működtek.

Az almanach következő fejezete a két ifjúsági egyesület, a segélyező s önképző és olvasókörökről ad rövid értesítést. A segélyező egyesület alaptőkéje 21082 korona 30 fillér. Segélyezésben részesült 33 joghallgató, segélyezésre fordított összesen 893 kor. 40 fillér.

Az önképzőkör vagyona 2267 korona 70 fillér. Az akadémiai könyvtár állása 13318 kötet 65935 korona értékben.

Az intézetet általában látogatók száma 249 volt. A beíratott nyilvános joghallgatók számánál a múlt évihez képest apadás 19, a vizsgaengedélyt nyert egyének számánál az apadás 28, általános apadás 47.

1904. szeptember 1-től 1905. június végéig az első alapvizsgálatot letették 10-en kitüntetéssel, egyhangulag vagy szótöbbséggel 61-en. A második alapvizsgálatot kitüntetéssel 4, az államtudományi alapvizsgálatot pedig 1 tette le.

TÁVIRATOK.

A vatikáni nagykövetünk a királynál.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy a király ma külön kihallgatáson fogadta gróf Szécheny vatikáni nagykövetünket.

Hazafias törvényhatóság.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Selmezbánya szab. kir. város törvényhatósága mai ülésén bizalmatlanságot szavazott a darabant kormányuk, melyet semmi ügyben sem fog támogatni.

A hazafias határozat nagy örömet és meglepedést keltett Selmezbányán.

Zselénszky Róbert választóihoz.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) *Zselénszky* Róbert grófot ma felkeresték az újfaluai választó polgárok. A küldöttséghez *Zselénszky* beszédet intézett, melyben az ellenzék tagjait azzal vádolta, hogy felforgatták az ország rendjét s az obstrukciójuk káros hatását még most is érzi a nemzet. Legujabban — folytatta tovább — még a király vetőjogát sem respektálja a koalíció s a nemzetet minden áron szembe akarja helyezni a koronával.

A fővárosi iparkamara hazafias határozatai.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) A székesfővárosi kereskedelmi és iparkamara ma *Láng* Leó elnöklete alatt gyűlést tartott. A gyűlésen a tagok rendkívül nagy számban jelentek meg.

A kamara mai ülésén rendkívül érdekes és értékes határozatokat hoztak, amennyiben kimondották, hogy az *önálló vámterület mellett foglalnak állást* és az új törvénytelen kormány kinevezését nem veszik tudomásul s vele minden érintkezést megszakítanak.

Az iparkamara határozatai az ellenzék körökben nagy meglepedést és örömet keltett.

Az új norvég király.

London, július 11. A »Daily Mail« tudósítója szerint a norvég trónt Károly Dán hercegnek ajánlják fel. Ha ez elfogadja az ajánlatot, úgy a norvég trónra a feleségével angol királyleány kerül.

Képviselő jelölés.

Budapest, július 11. (Saját tud. távirata.) Liptó-Szent-Miklósról jelentik, hogy ott ma a függetlenségi párt is jelöltet állított *Khuvánszky* János személyében.

Az új képviselőjelölt támogatására legközelebb több neves ellenzéki képviselő fog Liptó-Szentmiklóstra menni.

A háboru.

Newyork, július 11. A Stantard arról értesül, hogy a béketárgyalásokat mindkét rész-

ről néhány nap alatt le akarják folytatni. Teljesen kész propeziókkal indul mind a két fél, amelynek több pontjaira nézve már előzetes megegyezésre jutottak.

Tokió, július 11. A Sachalinsziget gyenge ellenállás után megadta magát a japán flottának.

A Szahaling szigetek a japánoké.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) A japánok az egész Szahaling szigeteket elfoglalták. Az oroszok utóbb mindennünnen csendesesen elvonultak s egy lövést sem ettek a japánokra.

A japánok négy ágyut és tőmértelen löszert toglaltak el az oroszoktól.

Arató sztrájk Oroszországban.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) A Casnak jelentik Odesszából: Kis-Oroszországot nagy veszély fenyegeti. Most az aratás beálltakor kitört a sztrájk s féltő, hogy az összes gabona tönkre megy. A sztrájkolók zavarognak.

NYILTTÉR.

DR. BARTA ANDOR

szülész, nőorvos

Lakik: Szent-László-tér 16. sz.
(Weinberger-ház.)

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

87.

Angol regény.

— Nella, viseld gondját; bizhatom benned, ugy-e édesem.

— Igen is, kisasszony! vigyázok rá, mint a szemem világára.

Mielőtt utra kelt volna Penelop, megállott a Douglas képe előtt, s hosszan nézegette. Most érezte csak valójában, hogy mennyire szereti, s önkéntelen eszébe ötlött a következő sor abból a dalból melyet olyan sokszor elénekelte neki, mikor még — jegyben jártak:

Oh, nem jössze hozzám vissza, Douglas, Douglas?

Hasztalan kívánság, hasztalan óhajtás, nem hallja többé, bármint kiáltaná is — a mi volt — elmúlt, örökre.

Penelop gyors lépésben ment végig az utcákon és hogy a felismerést kikerülje, sűrűn elfátyolozta arcát. Az állomáson reszkette tört magának utat a pénztárhoz s megváltva harmadosztályu jegyét, olyan kocsi választott, melyben rajta kívül csak egy tisztességes ábrázatu, fiatal paraszt asszony ült. Egész uton szótalanul nézte a havas tájékat s minél közelebb ért Chartres kastélyhoz, a annál jobban elszorult a szíve, s azon kezdett tündönni, minő szavakkal adja elő kérését Chartres Harcourt-nak.

— Algyért teszem, Algyért! suttozta, kezét tördelve.

A téli nap csak nehezen tört át még a ködön, mikor a vonat berobogott a jól ismert állomásra.

Penelop néhány perczig tétovázva állott a perironon, aztán elszántan megindult a Chartres-kastély felé vezető uton. A kastély kapui tárva nyitva állottak, de Penelopnak még is mintha gyökeret vert volna a lába, nem tudott rajta azonnal belépetni, hanem az egyik oszlophoz támaszkodva, tündöött, bemenje-e, vagy visszaforduljon?

Egy inas megjelenése ébresztette fel tündéséből, ki az jött megkérdezni, vajjon a kastélban akar-e valakivel beszélni.

— Chartres urat keresem — mondá félénk alig hallható hangon.

Az inas bevezette a szalonba s azt kérdezte: kit jelentsen be.

— Mondja csak, hogy egy lady kíván velem beszélni — sürgős dologban.

— Penelop, míg az inas odajárt, körülnézett a szalonban. Alig ismert rá, úgy föl volt forgatva minden a régi finom izlésnek minden nyoma eltűnt.

Ekkor megnyílt az ajtó, Penelop arrafelé fordult, s Chartres Harcourt állt előtte, mosolyogva.

— Ez igazán nagy és kellemes meglepetés rám nézve. Penelop cousin, igazán örülök, hogy viszontláthatom. De nini, csak most veszem észre, mennyire megváltozott. Se baj, most még szebb, mint valaha; becsületesre mondom; sokkal szebb!

Penelop erre az önkéntelenek látszó dicseretre elpirult és hátrább húzódott.

— Azért jöttem Londonból, mert nagyon fontos beszélni valóm van önnel — mondta. Némi kis szívessegre kérném, ha meg nem tagadná,

— Szívesseget kér tőlem? Helyes. De hát jöjjön, üljön ide mellém s mondja el őszintén, mit kíván?

— Penelop leült s türelemmel összeszorított ököllel kezdett beszélni, hanem egy szó sem jutott eszébe abból, a mit az uton olyan jól kieszelt; részketve, rövid szakgatott mondatokban mondotta el szomorú helyzetüket s bátyja betegségét. Végül így fejezte be:

— Sok fejtörés után arra a gondolatra jutottam, hogy ön segíthetne rajtam. Ha lesz szíves nekem kétszáz forintot kölcsön adni — azt hiszem felesleges megjegyezni, hogy testvérem azonnal köszönettel visszafizeti, míhelyt módjában lesz. Chartres ur, ön az egyetlen ember, a kibe reménységemet vettem, remélem, nem tagadja meg kérésemet.

— Chartres ur! Már nem szólít Harcourtnak? Hiszen cousinok vagyunk.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határidői.

	Budapest, jul. 11.
Buza okt. — — — —	38.—
Rozs okt.-re — — — —	56.—
Tengeri július 1906. — — — —	16.—
Zab ápr.-ra — — — —	10.64
Repeze aug.-ra — — — —	40.—

Értéktőzsde.

	Budapest, jul. 11.
Os. rákhitelrészvény — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — —	806.50
Leszámitoló bank — — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villamos vasut — — — —	2450.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jul. 11-én	
Magyar aranyjárdék 4% — — — —	117.—
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.80
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	88.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	97.10
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	98.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön — — — —	21.8—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	166.—
Osztrák járdék papírban — — — —	100.25
Osztrák járdék ezüstben — — — —	100.75
Osztrák járdék aranyban — — — —	119.—
Osztrák korona járdék — — — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.60
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.81
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	16.74
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	67.42
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	1910

Német birodalmi márka — — — —	117.375
London vista — — — —	240.85
Páris vista — — — —	95.60
20 márkás arany — — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tisztításhoz csak

Globus

tisztító kivonatot

használjunk
Legjobb tisztítószer
a világon

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Fő utca (Bazár épület).

Olcsó árai utólérhetetlenek.

Igen szép nagy raktár van minden cikkben.

Nyári cikkekben gyönyörű ujdonságok

melynek megtekintése figyelmet érdemel.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elállja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

HIRDETMÉNY.

A »**Biharmegyei takarékpénztár**« 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicszeréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.** Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.

Szárazvámi kréta-, mész-, és kőipar
részvénytársaság Szárazvám, Sopronm.

A Hydrochromin viharálló és
tüzbiztos **hidegviz-festék.**

A Hydrochromin száraz por, amely csupán vízzel, minden egyéb toldalék nélkül vegyítve, már is festésre kész. Alkalmazása tehát bárki részére az elképzelhető legegyszerűbb.

A Hydrochrominnal való máz bármely szilárd alapzaton, tart és beváll, így mész-, gipsz- és cement-vakolaton, fán, vason s egyéb fémeken, üvegen, porcellánon, agyagedényeken és cementszerűen valamint vásznon és jután is. Továbbá szagtalan, egy óra alatt megszárad és már 2-3 nap után mosható; zománcszerűen sima, kemény és ruganyos lesz, vonalozható, mintázható, befesthető, viasszal beereszthető és kefélhető; nem szakad, nem reped, gázok nem támadják meg, idő múltán a nedvességtől sem puhul meg esőnek, zivataros időjárásnak ellenáll, likacsos s ennélfogva nem gátolja a falakban levő nedvesség elpárolgását miként pl. az olaj- vagy pedig a kence-máz; végül tüzbiztos és vasnál használva a rozsdá ellen kintű óvszer.

A Hydrochromin teljesen pótolja az olajfestéket összehasonlíthatatlanul olcsóbb, az enyvfestéknél alig magasabb ár mellett. A mész vagy enyvfesték valamivel csekélyebb költségét azonban bőségesen föléri a Hydrochromin-festés számtalan előnye: mint annak szagtalan, moshatósága, szépsége és tartóssága, nem utolsó sorban pedig az elkészítés egyszerűsége és gyorsasága.

A Hydrochromint fehér valamint a legkülönbözőbb színekben is szállítjuk. Fehér Hydrochromin föld festékekkel és ultramarinnal tetszés szerint színezhető. A keverendő festék 10 százalékánál nagyobb mennyiségű ne legyen.

Szintáblázatot kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

1240

Egyedüli raktár Bihar- és Szilágymegye részére

BERKES BERTALAN

festékkereskedése Nagyvárad,
Zöldfa- és Fő-utca.

Globin
a legjobb és legfinomabb
cipőtisztítószer

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy „kölcs“ szappant)

Megtakarít pénzt, időt és fáradságot.

A ruhát kiméli és megóvja. 1227. b.

Mindennemü ruha és
mosási módszer részére
a legjobb és legolcsóbb

Hófehér ruhát ad.
A színeket emeli, fénylővé
és világossá teszi.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan »Schicht« névvel és a »Szarvas« vagy a »kölcs« védjeggyel legyen ellátva.

A „Nagyvárad Hítelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb

és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölesönöket nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölesönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább

kamatozásu kölesönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Üzletnagyobbitás miatt

az összes raktáron levő divatkelmék, francia delain és batisztok, zefirek, kartonok női és férfi fehérműek, diszek és bélésáruk stb. az eddigi igazán olcsó árainmnál még olcsóbban árusítom el. Már 20 kor. vásárlásnál még árengedmények.

Klein Menyhért

Szt.-László-tér Holdas-templom mellett.

Kinek fölve, hogy áruai a divatnak minden tekintetben, de első sorban a czélszerűségnek feleljen meg.